

Előfizetési árak
 helyben, vagy postán külföldre:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 — —
 Negyedévre 2 — 50 —
 Egy hóra 1 — —
Egyes szám 4 kr.

A lap sajtótechnikai részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Nagy-uj-utca 1704. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:
 Teleki K. Lajos könyvkereskedésében,
 Szalay Gyula kiadó lakásán (Kis-csapó-
 utca 388. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELELVEL.

Hirdetési díj:
 Négy hasábas petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű és többszöri hirdetések alkalmával külön megbeszélendő. Helyi hirdetések minden petit sorra 50 krajczár.
 Hirdetéseket felvételnek Szalay Gyulánál és a szerkesztőségben.
 Kéziratok nem adatként visszajár.

Szives tudomásul!
 A közlő farsangra nagy választékban érkeztek raklataira

Felhívás!

A debreczeni függetlenségi és 48-as párt tagjaihoz!

Polgárok! Az egy örök Isten akkor ültet el a szabadság fájának magvát, mikor az első magyart megteremté!... Ezred-év viharában — nagy őseink — vérük hullásával védtek e szentelt fát — a magyar szabadság és önállóság alkotmány fáját.
 Ennek védő lombjai alatt dacolt a magyar századok ádáz küzdelmeiben minden ellenséggel.
 Polgártársak! Közel az óra, melyen ítéletnek kell a Haza sorsát eldöntő kormányrendszer felett...
 Nem fogyverre szólít a kötelesség szava, de alkotmányos küzdelem terére. Legszenvedelmesebb polgári jog és kötelesség gyakorlására...

Hitünk, reményünk, hogy lelkesedve sorakoztok a haza és szabadság-szeretet azon lobogója körül, amelyről Európa népei a magyar nemzetet megismerték, melyet erős kézzel ma már csak a függetlenségi és 48-as párt tart fenn.

Minden választó-kerület egy vár, melyet megtartani, avagy elfoglalni kell. Alkotmányos uton, akaratok erőlyes és lelkiismeret szerint való nyilvánításával!

Pártunk a **III-ik választó kerület képviselő-jelöltet** állító gyűlését f. hó 22-én, pénteken d. e. 10 órakor tartja az **Angol királyi n. c. z. vendéglő** nagytermében.

Mely képviselő-jelölt pártgyűlésre ezennel meghívunk titeket pártunk híveit, különösen pedig a III-ik választó kerület függetlenségi választó polgárait.

Munkára fel! Előre! A szabadság, az egyenlőség és testvériség szent nevében!

Debreczen, 1892. január 20.

Az intéző bizottság.

A debreczeni kaszálló birtokosság figyelmébe.

Debreczen, jan. 20.

(***) A m. kir. Igazságügyi minisztérium következő hirdetését tette közzé:

»Debreczen sz. kir. város határának kiegészítő részét képező Pacz, Bánk, Nagy-Csere, Haláp, Fancsika, Gut és Monostor nevű erdős puszták egész területe, az eredeti telekkönyvi helyszínelés alkalmával a főlvéltől kimaradván, azokra nézve póthelyszínelés viteltt keresztül. A póthelyszínelés során szerkesztett új telekjegyzőkönyvek a hozzájuk tartozó birtokrészlet lajstromokkal és vázrajzokkal együtt a kir. igazságügyminisztériumnak 1891. évi november 16-án 41789. I. M. sz. a. kelt rendelete alapján kibocsátott hirdetmény értelmében 1892. évi február hó 1. napjától kezdve a debreczeni kir. törvényszék telekkönyvi irodájában megtekintés végett fel fognak látni. A telekkönyvi rendtartás I. r. 3. és 5. §-aiban említett záros határidők 1892. február hó 1-ső napjától számítatnak. — A közzé tett telekjegyzőkönyvek 1892. évi február hó 1. napjától fogva **telekkönyvekké tekintendők**, s a tkvi. rendt. II. részében foglalt szabályok szerint vezetendők.

A debreczeni kaszálló birtokosságot érdeklő részében szóról-szóra közölt ezen miniszteri rendeletben felhívott te-

lekkönyvi rendtartás abban idézett szakaszainak rövid tartalma ez:

»1. Mindazok, kik tulajdon-zálog- vagy haszonbéri-jognál fogva, akár a fekvőségek megjelölése, akár a telekkönyvi jószágtestek összeállítására, vagy a bejegyzett birtokviszonyok kinyomozására tekintetben, — a telekkönyvben valamely igazítást, kiegészítést, lejegyzést, hozzájegyzést, vagy átjegyzést igényelhetni vélnék, ebbeli igényeiket a **hirdetményi határidő alatt** (a külbenei jogkövetkezmények terhe mellett) bejelenteni kötelesek.

»2. Mindazon hitelezők, kiknek a telekkönyvezett fekvőségeken betáblázott követelések vannak, tartoznak ezeket, elsőbbségi joguknak külbenei elvesztése terhe mellett, a **hirdetményi határidő alatt** bejelenteni.

A **hirdetményi határidő** pedig az I-ső pontban jelzett igények bejelentésére nézve **8 hónapban**, a 2-ik pontban jelzett igényekre, vagyis a jelzálogos követelések bejelentésére nézve **12 hónapban** van megállapítva.

Ugy a 8, mint a 12 hónapos határidő: folyó 1892. évi február hó 1-ső napjával veszi kezdetét.

Az elől idézett miniszteri rendelet szerint tehát a ránk jövő február hó 1-ső napjával, a kaszálló birtokok mostani telekkönyvei helyébe azok a telekkönyvek lépnek, melyek a múlt évben megtartott helyszínelési eljárás alkalmából készítették.

Hogy ezekben az új telekkönyvekben, kinek mennyi birtok, s minő feltételek alatt van a nevére írva és hogy a nevére írott birtok, hol és mely határok közt fekszik, valamint hogy azon birtok van-e és minő váltásdíj-követeléssel elterhelve? azt a kaszálló-birtokosok f. é. február hó 1-től kezdve a helybeli törvényszék telekkönyvi osztályánál tekinthetik meg s ha a felvétel ellen, bármi tekintetben kifogásuk van, bejelentéseiket külbeneijogvesztés terhe mellett a **hirdetményi határidő alatt** megtenni kötelesek. Épen így köteles minden hitelező gondoskodni arról, hogy jelzálogos követelése az új telekkönyvbe átvitessék.

Választási mozgalmak.

A **fehértármegyei választókerületben** e hó 10-én egy a választókerület székhelyén tartott népes értekezlet egyhangulag a kerülettel képviselőjét: a függetlenségi és 48-as párti **Isák Dezsőt** kiáltozta ki képviselőjelöltté. Az e hó 16-án Budapestről hazatért **Isák Dezsőt** nagyszerekesi lakásán néhány száz választópolgár kereste fel. Bakó István a függetlenségi és 48-as párt alelnöke tolmácsolta a kerület választóinak bizalmát és ragaszkodását volt képviselőjükhöz és felkérte a jelöltség újból való elfogadására. Tekintettel a rossz időre és utakra kérte egyúttal, hogy a volt képviselő ezúttal mondja el beszámoló beszédét is. **Isák Dezső** röviden, találó vonásokban rajzolta az országgyűlés utóbbi működését, erősen elítélte a Szapáry-kormány politikáját, végül meleg köszönetet mondva az iránta már annyiszor nyilvánított bizalomért, a jelöltséget a választók élénk eljenzései között ismét elfogadta. Utána **Jékey Zsigmond**, majd **Kende Zsigmond** intéztek rövid beszédet az egybegyűltekhez. Jó hatást keltett **Kende Zsigmond**nak, a ki a nemzeti párt híve, az a kijelentése, hogy ő és elvtársai, miután e kerületben kevesen vannak, teljes erejükkel fogják támogatni a függetlenségi és 48-as jelölt megválasztását. Végül **Vállyi Árpád** volt képviselő, a ki súlyos betegségből csak most lábadozik, de azért szintén a megjelölést között volt, szólott néhány szót. **Isák Dezsőt** egyhangulag fogják megválasztani, mert ebben a rendheltelen ellenzék kerületben, a mely 67 óta mindig függetlenségi és 48-as párti képviselőt küldött az országgyűlésre, ellen-

jelöltről most még kevésbé lehet szó, mint valaha.

Nyiregyházan a kormánypárt a főispán elnöklelte alatt gyűlést tartott, melyen **Ferlicska Kálmán** drt, a nyiregyházi kormánypárt elnökét kérték fel a jelöltség elfogadására. **Ferlicska** a jelöltséget nem fogadta el s így eddig a kormánypártnak még nincsen jelöltje. A függetlenségi párt jól van szervezve.

Mezőtúron f. hó 17-én d. e. tartotta dr. **Tóth János** a függetlenségi és 48-as párt képviselőjelöltje programbeszédét. Mar megjelenése is jó hatással volt a nagy számmal megjelent hallgatóságra. Tárnyilagos, a függ. és 48-as elveket fejtegető beszéde, még a más pártion levő tisztességes emberek elismerését is kivívta. **Tóth János** beszédét szűnni nem akaró, lelkes eljenzés követte; utána **Hentaller Lajos**, a függetlenségi párt végrehajtó bizottságának kiküldöttje tartott nagyhatású beszédét. Delután a választók a jelölt tiszteletére rendeztek nagy társas ebédet, hol több pohárköszöntésben éltezték **Kossuthot**, **Csávóscsint**, **Irányit**, **Eötvöst**, **Hermant**, **Pázmándyt** stb.

B-Udvariból, mely a báránai választó kerületéhez tartozik, vették jan. 18-iki kelettel a következő sorokat: A báránai választó kerület kormánypárti képviselőjelöltje, **Dr. Czövek Lajos** ma tartotta meg Udvariban programbeszédét. A »benszüllött« jelölt urat **Dr. Szabó Ferencz** pernyési birtokos volt kénytelen a kíváncsi hallgatónak bemutatni s szives ismeretségükbe ajánlani. **Dr. Szabó** rekkomendáló beszédében kárhoztatta azt a szokást, hogy az egyes kerületek nagyobbára »külföldi« embereket választanak képviselőül (ez nyilván célzás akart lenni báró **Fejérváry Géza** honvédelmi miniszterre, a kivel a napokban ismerkedett meg) holott jobban tennék, ha benszüllötteket választanának, a kik a helyi viszonyokat ismerik. Ó mint ilyet ajánlja **Dr. Czövek**, a kiről ezek után akár el is hihetjük, hogy mint budapesti ügyvédnek s **Gromon Dezső** magán-titkáranak bő alkalmá volt a sárréti viszonyokat alaposan tanulmányozni.

Dr. Szabó után **Dr. Czövek** lépett az emelvényre s beszédét azzal vezette be, hogy ő mint képviselő-jelölt a legjobban uton indult el, azt azonban nem magyarázta meg, hogy mit ért ő jó ut alatt? Közjogi fejtegetésekbe egyáltalában nem bocsátkozott; azt tehát nem tudhatjuk, hogy mennyire tetszik neki a 67-es alap; azt azonban megtudtuk, hogy a mágnás-jelöltek nem szereti, mert azt mondta, hogy nem helyes az, ha bárók, grófok ülnek a képviselő-házban, mert oda a nép fiaival. Nem tudom, mit szól hozzá **Szapáry**? Változatosság okáért egy kis kirohanást is intézett a függetlenségi és 48-as párt ellen, azt állítván, hogy a Baross zóna-terveit a mi pártunk a leghevesebben ellenzte; ezen a vesszőparipán aztán még tovább is nyargalt, mint egy gőzös. Végezetül pedig kijelentette, hogy nem volt még a báránai kerületnek sem kormánypárti, sem ellenzéki képviselője, a ki a kerület érdekében tett volna valamit, hanem majd ő mutatja meg, hogy hogy kell izzéni!?

Legeslegvégül pedig tüzet kiáltott, azt mondván, hogy a függetlenségi és 48-as párt üszköt dobott az országba s záradékol elszaválta a »Talpra magyar«-t. De már erre kitörő lelkesedéssel kiáltozta a hallgatóság, hogy: »Éljen **Illyés Bálint** képviselőnk!« a mitől aztán **Czövek** urnak és belső környezetének savanyuvá vált az arca. Tőlünk **Czövek** ur kíséretével és a bukás biztos tudatával Szerepre távozott.

(r. l.)

Polonyi Géza jelöltsége **Szentesen**. Polonyi Gézához, a **Knaas**-párt lakomája előtt egy szentesi küldöttség ment fel, a mely felajánlotta Polonyinak a függetlenségi és 48-as párt jelöltségét. Polonyi a jelöltséget elfogadta s ma este Szentesre utazik programbeszédjének megtartására végett. Polonyi ellenjelöltje **Horváth szentesi lakos**.

Tüntetés Kassán Szilágyi Dezső ellen. Kassáról **Szilágyi Dezső** és **Hadik** kassai »bevonulásáról« a következőket jelentik: **Hadik** és **Szilágyi** fogadtatása óriási kudarc volt. A vasuti indóháztól a Schalkház szállodáig belátatlan néptömeg tolongott. Ezer meg ezer torokból más nem halatszott mint: **Abzug Hadik! Éljen Beöthy!** »Le a kortes miniszterrel! Szilágyit megdobálták sárnal és hógolyókkal stb. — Az ifjuság »Éljen Beöthy!« feliratu zászlókkal vonult ki. Szilágyi és **Hadik** megrettenve nézték és hallgatták egész utjukon át a folyton tartó abczugolást. Az ezekre menő nép a Schalkház szálloda elé vonult s **Hadik** bent a teremben programbeszédét elmondta, — jobban mondva kéziratból felolvasta, — künn a városi rendőr-

ség és nagyszámu csendőrség küzdött az összeverődött óriási néptömegeg. Négy század katonaság vonult ki, a katonai evolúciók, a dobpergés még inkább felbőszítették a jelen volt közönséget, ifjuságot s nagyon természetesen a mobót is. A katonaság hátra szorította a tüntetőket és ebben a skandalumban Magyarország igazságügyminisztere a Schalkház szálloda ablakából leleselkedve gyönyörködött. **Mig** a diszvacsora tartott, a szétszórt tüntetőket minden ablakot betörték, a hol **Hadik** zászló lobogott. Szilágyi a bevonulás után magához hívatta **Darvas** főispánt s felvilágosítást kért a tüntetések jellege felől. **Darvas** annyira lelkére vette a dolgot, hogy — mint a »B. H.« jelenti — legott le akart mondani. Lemondása természetesen nem fogadtatott el.

Választási verekedések. Sárospatakon olyan erős és általános az izgatottság, hogy a választók között napirenden vannak a verekedések; 18-án éjjel ismét erős verekedés támadt, mely alatt egy **Bartos** nevű választót agyonütöttek.

Ez is programbeszéd! **Báránról** írják lapunknak, hogy a báránai kerület osztrák pártjának képviselő-jelöltje, **Dr. Czövek Lajos**, f. hó 19-én tartotta **Bárán**on programbeszédét. Hallgatói többnyire vidéki lókupeczekből kerültek ki, mivel éppen heti-vasár volt **Bárán**on. **Vattay Géza** főszolgabíró maga tartotta főt a rendet s személyesen tiltotta el a közbeszólásokat, melyek sűrűn hangzottak. **Dr. Czövek Lajos** igért füt-fát: vasuti rakodót **Bárán**nak, közmunka-leszállítást stb. — **Főörve**, melylyel a mandátumot elszeretné nyerni, az, hogy ő ott született a báránai kerületben, **Nagy-Bajomban**, a mire **Nagy-Bajom** büszke lehet. A népet azzal ámitja, hogy a **függetlenségi és 48-as párt forradalmat akar csinálni**. Rémitő színekkel festette le, hogy mint fogják kardra hányni a gyermekeket, agokat és nőket. E rémlátványtól azonban csak maga a jelölt ur borzadt meg, annyira, hogy hajszálai ég felé állottak. **Dr. Szabó Ferencz**, a jelölt protektora, a p-ladányi borbélyt sürgönyileg hivta **Bárán**ra, hogy a jelöltet nyírja meg és vágjon rajta eret, mert külbenei meg kárt tesz magában! A forradalom vértengeré tehát egy érvágással apadt le!

BELFÖLD.

Az új hercegprímás, mint a **B. H.** újságolja, el van tőkélve állandóan a **Budán** építendő új palotájában lakni, a nyarat pedig **Balaton-Füreden** tölteni. Esztergomnak csak egy-két hét fog jutni tavasszal, — vagy ősszel.

Uj főigazgató. **Lutter Nándornak**, az elhunyt budapesti tankerületi főigazgatónak utódjául, mint a **Nemzet** értesül, **dr. Erdődy Béla**, a **Ferencz-József** nevelőintézet kormányzója van kiszemelve.

KÜLFÖLD.

Svájc is fegyverkezik! A berni nemzeti tanács egyhangulag megszavazta a hadikészletre kért 75 millió franknyi hitelt. A szövetségtanács rendkívüli ülészakát, melyet főképp az új kereskedelmi szerződésnek jóváhagyása végett hívtak össze, megnyitották.

Elhunyt főherceg. A királyi családot ismét gyász érte. **Károly Salvator** főherceg hétfőn delután 3 óra 20 perccor meghalt. Csak rövid ideig betegeskedett. Az influenza s nyilete. Több napi influenza és sajátságos bronchitis után e hó 15-én a lazább fokozódása mellett jobboldali tüdőgyulladás lépett fel, a mi meg is ölte. A megboldogult főherceg 1839 április 30. született. Az aranygyapjas rendnek, a pápai Pius rendnek, a hadi éremnek és sok egyéb rendjének volt tulajdonosa. Ő felsége a 17. számú gyalogezred tulajdonosává nevezte ki s a hadseregben mint altábornagy jelentékeny szerepet játszott. Özevegye **Mária Immaculata** főhercegnő, ki 30 év óta élt fenséges férjével **boldog házasságban**. Gyermekei közül **Ferencz Salvator** főherceg királyunk leányának, **Mária Valéria** főhercegnőnek férje.

A zsidó vallás egyenjogúsításához.*

Vannak sokan, a kik felületesen tekintik a közéletet s különböztetni nem szeretnek, mert a léleknek némi fáradságával jár a dolognak jobban mélyére tekinteni, s az ilyenek meg nem értik zsidó vallásu polgártársaink ama mozgalmát, melyet a legutóbbi hetek vetettek fölszínre, s melyet a lapok helytelenül egyszerűen a »zsidók egyenjogúsítása« czim

* Az ev. ref. egyház egyik tekintélyes egyházi és iskolai közlönye a »Sáros pataki Lapok« f. évi jan. 18-án megjelent számából vették át a feltűnést méltán kellett ezen czikket, s felhívjuk arra t. olvasóink figyelmét. Szerk.

NYESEI
 21-én
 tartandó
 ÉSRE
 küldötteinek je-
 képesán a fel-
 a tisztviselők
 ztmányi javas-
 módosításával
 nyi tagok vá-
Lajos,

alatt emlegettek, holott az a zsidó vallás egyenjogúsítására törekedett. Az ily felületesen gondolkodók céltalanok, vagy szerénytelenek tarthatják az egész mozgalmat, mert hisz ott van az emancipáció az 1867. 17. törvény-cikkben megírva, ott egyenjogúsítva vannak a zsidók. Az egész törvény csak két szakaszból áll s bár az egyenlőség és szabadság eszméjének fontos vívmánya, de csupán a polgári és politikai jogokra terjed ki; a zsidó vallásról mint vallásról, hivatásról, mint bizonyos felekezetről tagjairól nem intézkedik s épen ebben áll a magyar állam és nemzet mulasztása s ennek pótlására irányult ama lelkesedés, melyet magának a zsidóságnak értekezletéből alakult többség egyelőre levett a napirendről, de a mely bizonyára rövid időn feltámad, hogy el ne aludjék, míg célzél nem ér.

Olyanok is sokan akadnak, talán itt-ott a protestantizmus köréből is, kik vallási, vagy faji előteletből szeretnék az egészet még csirájában elfojtani. Hiszen nem régen volt az, hogy az antiszemita zsidó diadalmasan hordozták meg hazánk egyik-másik, tiszta tösgyökeres magyarok által lakott vidékén is.

Vannak ismét, a kiket a zsidóság elleni nem ellenszenv, hanem adáz gyűlölet vezérel s bár jól tudják, hogy a zsidók egyenjogúsítása csak a polgári és politikai jogokra terjed ki, ellenben vallásuk, mint felekezet, háttérbe van szorítva, azért azt állítják, hogy az egész törekvés jogosulatlan, mert a mit akarnak, már régen megvan s nem is ezt kívánják ők megszerezni, hanem kiváltságos hatalomra vergődni a többi felekezetek felett. Ezt hirdetik a reakció, az ultramontanizmus, ez édes testvérek lovagjai. A »Magyar Állam«, ez irány incarnatiója, így nyilatkozik: »Magát a zsidók vallási egyenjogúsítását az emancipációból ugyan nehéz volna kimagyarázni, noha a valóságban teljes vallásszabadságot élveznek« (1892. jan. 8. szám). Schopper püspök pedig legutóbbi híres körlevélben a következő irigy s a mellett valótlán szavakkal fordul a zsidóság ellen: »Szomorú, de nem sértjük az igazságot, ha azt állítjuk, hogy a szabadság fénykorában Magyarországon sokkal előnyösebb izraelitának lenni, mint katolikus papnak.« No de nem csoda, ha a létező viszonyokat így felismeri, vagy jobban mondva félre akarja ismertetni az, ki a magyar állampolgár, melynek állását, jövedelmét közzönheti, mely évszázadokon át milliárdokat áldozott a katolicizmusról, hátlan és merész ajakkal azt kérdezi: »az állam, ki ez?«

A zsidók vallási egyenjogúsításának kérdése nem csupán az ő belső ügyük s nem csupán politikai mozzanat, melynek diadalát a szabadság, a liberalizmus minden híve őszintén szívóbb kívánja; hanem közvetlenül érdekli a protestantizmust, még pedig valóságosan elvi szempontból.

A hitújítás kezdő éveiben a régi gondolatmenetbe sok tekintetben benyűgözött elmék, még a legnagyobbak sem voltak képesek a reformátív konzekvenciáit levonni s azt a lelkiismereti szabadságot és szabad vizsgálódást, a melyen a protestantizmus fölépült, sokszor megvonták a más gondolkozásúaktól. Am az ily jelenségeket méltán lehet a kezdet nehézségeinek nevezni. Manapság azonban gondolkodó protestáns, de általában gondolkodó ember előtt nem lehet kétség az iránt, hogy az emberiség legnagyobb kincsé a lelkiismeret-szabadság, s ha ennek erőszakolását magunknál nem tűrjük, sőt elődeink véres, mi pedig véremlői harcokat folytatunk birtokáért: akkor hasonló mértékkel kell mérnünk másoknak is. S bár az egyes vallásfelekezetek az államon belül létezhetnek, s míg az állam céljaival nem ellenkeznek, addig annak védelmét, sőt magasztos céljaira gyámolítását is igényelhetik: azért a modern állam felekezeti nem lehet s boldognak nevezhető az oly nép, mely már ezen az elkülönülési folyamaton szerencsésen keresztül ment.

Ha tehát a protestantizmus önmagának lelkiismereti szabadságot s vallási egyenjogúságot követel, nem tagadhatja ezt meg más, még nem keresztény felekezetektől sem. Meg van írva, hogy a zsidók és pogányok is a maguk hite szerint ítéltetnek meg.

Sőt ellenkezőleg — mind létének alapfeltételéből, a lelkiismeret-szabadságból, mind az önérdék helyes szempontjából arra kell törekednie, hogy más vallásfelekezetek hasonló igényei is figyelembevétel nyerjenek, mert a vallásfelekezetek közti egyenjogúság megvalósulását, az uralkodó felekezet egyeduralmának, a bizonyos felekezethez való kényszerű, de lélek nélküli hozzártózkodásnak megszűnését csak így remélhetjük. A protestantizmus örök s nem mulólagos érdeke tehát önként hozza magával, hogy az állam szüntesse meg felekezeti lenni, a mi nem jelenti azt, hogy felekezet-ellenes, vagy épen vallásellenes legyen.

A protestantizmus tehát csak önmagához marad méltó követelések, és legsajátabb érdekeit istápolja, ha akar azt a nagyobb szabású eszmét, melyet Irányi képviselő évtizedek óta hirdet s követel, s melyet az 1868-ik 53-ik

t-cz. csak kitételekbe helyezett: az általános vallásszabadság eszméjét pártolja; akár azt a szűkebb körű mozgalmat, mely egy lépés, de hatalmas a nagy cél felé: a zsidó vallás egyenjogúsítására irányuló törekvést.)

Hogy a zsidóság manapság, ha nem is épen túrt, hanem államilag elismert felekezeti képez, de semmi esetre sem bevett vallás, azt mindenki befogja ősmerni, a ki a magyar-jog idevonatkozó rendelkezéseit ismeri.

A zsidóságról legutóbbi kimerítőbben intézkedett az 1840. 29. t-cikk, mely szerint az országban, vagy kapcsolt részeken*) született, vagy az itt lakásra törvényes engedelmelt nyert izraeliták a bányavárosok s bányászati intézményekkel bíró községek kivételével szabadon lakhatnak, gyárakat, ipart, kereskedést akár saját kezükre, akár saját vallásu legényeikkel folytathatnak, azon tudományokat és szép mesterségeket pedig, melyeknek eddig is gyakorlatában voltak, űzhetik; de hogy ez nem recipiálása a szó alkotmányjogi értelmében ennek a felekezetnek, az bővebb magyarazatot nem igényel. Sőt az 1844. 4. és 5. t. cikkeket, melyek a nemesi jószágok birhatását s a hivatal viselési képességet a nem-nemes magyar honosokra is kiterjesztik, az izraelitákat világosan kizárják, mert csak a törvényesen bevett vallásfelekezetekhez tartozóknak vonatkoznak. Csodálatos! — a dicső emlékü, a szabadságeszmé ideális magaslatán álló 1848 sem volt igazságos a zsidókkal szemben. A híres 1848. 20. t-cikk, mely az unitária vallást Királyhágón innen is bevett vallássá nyilvánítja s a bazaban törvényesen bevett minden vallásfelekezetre nézve különbség nélkül a tökéletes egyenlőséget és viszonyosságot megállapítja, s ezek egyházi és iskolai szükségleteinek közálladalmi uton való fedezését rendeli el: a zsidókat e jótéteményekben nemcsak nem részesíti, hanem róluk meg sem emlékezik. Hiszünk, azért, mert a polgári törvénykönyv kidolgozásával kapcsolatban akartak idevonatkozólag intézkedéseket tenni. Az osztrák abszolút uralom a zsidók egyenjogúságát, bár bizonyos megszorításokkal, az általános polg. törvénykönyv 39. §-ánál fogva a magánjogokra nézve megadta, a közjogokra nézve továbbra is jelentékeny hátrányban maradtak, sőt 1853-ban ingatlan szerzési képességükben is megszorították, a mi csak 1860-ban szűnt meg. A zsidóságra változást a különben is szűk hatáskörű országbírói értekezlet sem hozott s az I. rész 22-ik §-ában csak azt mondja, hogy »a vallás különbségéből kifolyó, az ausztriai törvények uralma alatt bővített polgári magánjog jelen állapotukban meghagyatnak.« A nagy fontosságu s örök jelentőségű 1867. 17. t-cikk a zsidó vallásról, mint felekezetről, nem intézkedik, csak a zsidókról, mint állampolgárokról, megadván nekik a polgári és politikai egyenjogúságot. S bár a polgári jogokhoz a vallás-illetéleg a lelkiismereti szabadság is odatartozik, de hogy ezzel a törvényhozás csak azt akarta mondani, hogy az állam az eddig csak túrt zsidó vallást jogilag létezőnek elismeri nálunk is (ezért mondta Perczel Béla, mint igazságügyminiszter, hogy a zsidó vallás államilag elismert), amde a mi államjogunkban oly fontos szerepet játszó »bevett vallások« (religio recepta) közé föl nem vette, azok rangjára nem emelte: ezt bizonyítja mindjárt a következő évi, 1868. 53. t-cikk, mely címében is »a törvényesen bevett keresztény vallásfelekezetek viszonyosságáról« beszél, noha bevezetésében így szól: »addig is, míg a vallásfelekezetek egyenjogúsága törvény útján általánosan szabályoztaték, az 1848. 20. t-cikk alapján a keresztény vallásfelekezetek viszonyosságát (az 1848. 20. t-cikk meg tökéletes egyenlőségről és viszonyosságról beszél) illetéleg rendeltetik stb.«

A zsidó vallás jelenleg is az eddigi fejlemények által engedett helyzetben van; ma sem bevett, tehát nem csak hogy nem egyenjogú, de még csak nem is viszonyos felekezet. Mert: 1) nem bevett vallás, mivel bár az állam elismeri, de a bevett keresztény felekezetek jogaiban nem részesíti; 2) zsidók és keresztények között a házasság nincsen megengedve, sőt magyar állam polgár külföldön sem léphet érvényesen ily házasságra, lévén a mi házassági jogunk felekezeti; 3) sőt ha zsidó házastársak egyike keresztényen hitre tér, ez még ugyan magában nem oldja föl a házasságot, de az felbomlottnak tekintendő, ha a nem keresztény fél a házasságot folytatni nem akarja, vagy nem kötelezi magát arra, hogy »absque contumelia Creatoris« él.

Ezek a jogszertint hátrátételek. Meennyi mellőzést kell tényleg tűrniök, sőt boszantást a közéletben, bár itt megvan az a vigasztalásuk, hogy vannak »sociumalorum.« A zsidó vallás egyenjogúsítása tárgyában tartott értekezleten még oly sérelmet is hallottunk, hogy újabb időkben nyilvános fogadások alkalmával a zsidófelekezet képviselői nem a felekezetek képviselői közt fogadtatnak. Mennyiben áll ez, nem tudom, mert ilyennek lehetőségére nem gondolván, nem kísérem figyelemmel.

En örültem, mint szabadelvű ember s mint protestáns a zsidók ama mozgalmának, mely e cikk tárgyat képezte s azt hiszem,

*) E tiszta liberális és tiszta protestáns álláspont szószojója legújabbban dr. Horváth Ödön eperjesi jogakadémiai dékán, »a vallás-szabadság kérdéséhez« ez. kis munkájában.

*) Még az 1729. 19. t-cikkben a karok és rendek örök hálaikat fejezik ki Felsőszéknek, hogy a kapcsolt részektől az izraelitákat elmozdította; sorsukat némileg enyhíté az 1791. 38 t-cikk.

hogy azok, a kik félnek tőle, csak olyanok, kik a világhosszát nem szeretik s kik a szabadságnak ellenségei, vagy csak szinből barátai. Miért ne adnék nyíltan kifejezést annak, a mit érezek? Kifűző nyomon haladok: Deák Ferencz, Eötvös és mások nyomdokiban. Deák 1839-ben, mint Zalamegye követe, s a másik felelős miniszterium 1867-ben az akkori körülményekhez képest sokkal többet akartak, mint a mire most a zsidók törekvesznek, s a mit nekünk pártolni kell.

A zsidók és keresztények közötti polgári házasságot, s a zsidók, mint felekezet, főrendiházi képviseletét is protestáns, közelebb református államférfi akarta keresztül vinni, Tisza Kálmán s ha voltak a protestáns képviselők közt, a kik elleneztek, azt csak azért tették, mert az előbbi kevésnek tartották. E lapok is mindenkor hűen képviselték e szabadelvű irányt.

A zsidóság megindított mozgalmát most rövid időre el van ejtve; egyrészt opportuniztikus pártsempontokból, hogy a választások előtt kellemetlenséget ne okozzanak a kérdés ily radikális felvetésével a hatalmasoknak; más rész illmi tekintetből, hogy a pártok nyilatkozatai kikényszerítettek ne látszódnának; végül czelszerűségi okból, hogy az egészet jobban elő lehessen készíteni; a január 10-iki értekezlet többsége a zsidó vallás egyenjogúsítására vonatkozó indítványt a napirendről levette.

De kétségtelen, hogy a leányzó csak aluszik s nem halt meg. S mi már előre, senki által nem kényszerítve, kimondjuk, hogy a zsidóság mozgalmát, mely a magyar államot és nemzetiséget, a szabadelvűséget és protestantizmust csak erősítheti, helyeseljük, hasznosnak és jogosultnak tartjuk, a minthogy már régebben is kifejeztük ama nézetünket, hogy a protestantizmus és a műveltség zsidóság törekvései között eltagadhatlan érdekapoc létezik s ők egymásnak természetes szövetségesei. Ennek felismerése mindkettőnek sokat ártott, fel- és elismerése fölötté sokat használt.

Dr. Bartha Béla.

Választási dal.

FÖL!

Ad nótam Kossuth Lajos
art üzenet: . . .

»Gyűljünk a szent zászló alá,
»Függetlenség« van írva rá!
»Függetlenség« Testvériség!
Tied vagyunk — holtig, tied!

Kéjtek fel dicső apák:
Fegyvert fogtak az unokák,
Melyért annyim elhullottak:
Kívívni a szabadságot!

Föl magyarok — föl honfiak,
Szabadságunk napja — virad!
Emeljük fel lobogónkat,
Csókolja meg a kelő nap!

Kossuth Lajos — dicső apánk —
Csak még egyszer megláthatnánk!
Hóhéridra sujt a pallos —
Nagy bujdosó . . . Kossuth Lajos!

Háromszínű szent lobogó
Vértünk érte a foglaltó!
Hogyha véled győznek itt lenn:
Örömkönytet sir az lsten!

Elég volt már a szolgaság,
Súlyos beteg szegény hazánk,
Tépjük széjjel a rabláncot!
Döntöttük meg a kormánypartot!

Határidő-naptár.

Január 20. Timár ifjuság bálja a Margitfűrdő disztermében.
Január 21. A polgári kör bálja a Bika disztermében.
Január 23. Szabadelvű párt bálja a Bikában.
Január 23. A függetlenségi kör bálja a Margitfűrdő disztermében.
Január 24. Asztalos ifjak bálja a Margitfűrdőben.
Január 28. Képvisele-választás Debreczenben és Hajdumegyében.
Január 28. Zártkörű theastély a Margitfűrdőben.
Január 30. A szürszabó ifjuság bálja a Margitfűrdőben.
Január 31. Az iparos kör bálja a Bikában.
Február 2. Képvisele választás Hajdu-Böszörményben.
Febr. 6. A kőmives iparosok bálja a Margitfűrdőben.
Febr. 10. A eszmadia ifjuság bálja a Margitfűrdőben.
Február 20. Ács ifjuság bálja a Margitfűrdőben.
Febr. 14. A fizetéses tűzoltók bálja a Margitfűrdőben.
Febr. 20. A kereskedő ifjak önképző egyesületének huszontíz jubileuma.
Febr. 21. Jubiláris táncestély a Bika disztermében.
Febr. 25. Zártkörű thea-estély a Margitfűrdőben.
Febr. 26. Pinczér ifjuság bálja a Margitfűrdő disztermében.
Febr. 27. Függetlenségi párt bálja a Margitfűrdőben.

Ujdonságok.

* **Vidéki t. elvtársainkat és levelezőinket ismétellen fölkérjük, hogy a képviselőválasztási mozgalmakról lapunkat, a debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönyét, lehető gyorsan értesíteni sziveskedjenek. Lapunk, mint**

olvasóink láthatják, a legnagyobb lelkesedéssel küzd a függetlenségi zászló győzelméért, éppen azért kérjük elvtársainkat, hogy e nehéz küzdelemben minket támogatni sziveskedjenek!

* **Kiss Áronról** a következőket írják a Magyar Hírlapnak: Az egész ország örömmel vette tudomásul, hogy Kiss Áron választották tiszántúli püspökké, Szatmár városát pedig, a mely közelről ismeri ősz esperesét és látta la'adatlan tevékenységét, valódi büszkeséggel tölti el a szerencsés választás. Egy pillanatilag sem kételkedtek, hogy csakis az érdemes espereset ültethetik a püspöki székbe. Az új püspök nem is várta a kitüntetést, a szerény esperes nem hitte, hogy folytonos munkásságával kiérdemelte e kitüntetést. — Éjfél után három órakor zörgették fel a pihenő papot, hogy tudtára adják megválasztását. Nem is sejtette, miért zavarják éjjeli nyugalmát. — Fölkelt, felöltözött és mikor kezébe adták a megválasztást jelentő táviratot, könyek között megölelte családjának tagjait és a meghatottságtól reszkető hangon csak annyit mondott: — Hát megengedte az isten, hogy ezt megérjem!

Másnap azután egymást érték nála az üdvözlő táviratok. Küldöttségek jártak lakásán, hogy őszintén örömlöknek adnak kifejezést. A presbyterium Gyene Zsigmond gondok vezérlése alatt sietett ősz papja üdvözlésére. — Megható jelenet volt, — mikor az ünnepiesen öltözött presbteryek élén Gyenes Zsigmond elmondta szívből jövő, keresetlen beszédét. A megtszített könyvre fakadt és az elzárkényedéstől alig tudott néhány köszönő szót rebegni. Azután jöttek a szatmári egyház küldöttei, a községi előjáróság, egyesek, testületek és sok jó barát és mind azt mondotta, mennyire örül, hogy Kiss Áron lett a püspök. Most az ősz püspök nem tehet egyebet, mint hogy a százával érkező üdvözlő levelekre és táviratokra válaszol. De ez nem teher neki, mert munkaképessége bámulatos. — Hetvenhat éve daczára korán hajnalban kel fel és lankadatlanul dolgozik egész napon által. — Ellenfelei azt állítják, hogy öreg már a püspöki székre, nea győzi a sok munkát. Dehogy nem győzi, sok fiatal embert megszerényenit az ő szívós akarat-ereje és munkabírása. Ma itt, hoinap ott végzi hibeinek ügyes-bajos dolgait és a folytonos munka csak növeli erejét, kitartását. Kis Áron, az új püspök mindaddig fogja vinni esperesi hivatalát, míg a tava-zsszal — valószínűleg április végén, vagy május elején — egybeülendő egyházközségi gyűlés hivatalosan konstatálja megválasztását, s kimondja a megerősítést. Az egész Szatmármegye erősen készül ezen ünepségre.

* **Kovács József** köz és váltóügyvéd, a h-nánási kerületfüggetlenségi és 48-as pártjának képviselő-jelöltje, ki már pusztá megjelenésével is megnyerte választóinak bizalmát s felköltötte lelkesedését, H-Nánáson ma tartotta meg programbeszédét. Gondoskodunk róla, hogy e programbeszédéről eredeti tudósítást kapjunk. Ifj. Móricz Pál, lapunk segéd-szerkesztője ugyanis, ki h-nánási születésű, a ma reggeli vonattal H-Nánásra utazott, hogy a »Debreczen« számára eredeti tudósítást írjon.

* **Zóna a debreczen-nánási vasuton.** Valahára bételt az északi hajduvárosok kívánsága. Megvan a zóna az ő vasuton is. Ime a hivatalos értesítés: A debreczen-hajdu-nánási helyiérdekű vasut vonalán 1892. évi február hó 1-én ugyanazon egyesületekkel, mint a m. kir. államvasutaknál, egy új zónarendszerű személy- és podgyász-díjszabás lép életbe. A lényegesen mérsékelt új menetdíjak az állomásokon kifüggesztett menetdíjtáblázatokból kivehetők.

* **A Barát-Steiner sajtóper.** Barát Árnin temesvári szerkesztő és ifj. Steiner Károly lapszerkesztő között régi sajtóügy folyik, melyben nemrég volt a második végtárgyalás Debreczenben. Az első végtárgyalás alkalmával Aradon Steiner Károly vádlottat fölmentették, de a vádló semmisségi panaszra következtében az eljárást megsemmisítették. Az új végtárgyalás alkalmával Steinert 7 szavazattal 5 ellenében vétkesnek mondták ki s el is ítélték. Most Steiner jelentett be semmisségi panaszt, hat pontba foglalva a megsemmisítést kérő okait, a többi közt azt, hogy az esküdtet előző hírlapi közlemények befolyásolták, hogy a védő kérdései jogában korlátoztattott. — Legfontosabb semmisségi oka azonban az, hogy az egyik esküdt tévedésből szavazott a vétkeseségre, holott ő nem akart szavazni. A kir. kuria a semmisségi panasz összes pontjait elvetette, az utolsó pedig azért, mert az eljárás során az esküdek elnöke »becsületére és lelkiismeretére« fogadta, hogy az esküdtet ítélete az, a melyet előadott s ezzel szemben a vádlott állítását nem lehet figyelembe venni. (Mi annak idejében megzafoltuk azon kifogást, hogy egyik esküdt »tévedésből« szavazott volna a vétkeseségre, valamint arra is megfelleltünk, hogy »az esküdtet előző hírlapi közlemények befolyásolták.« Most tehát minden részletesebb kommentár nélkül, megnyugvással és a nekünk szolgáltatott elégtétel érzetével, vesszük tudomásul a kuria határozatát. Szerk.)

* **Az új tanfelügyelő.** A közoktatásügyi miniszter Eötvös Károly Lajost Háromszékvármegye tanfelügyelőjét, Hajdúvármegyébe helyezte át. Örömmel fogadjuk ezen áthelyezés híret, mert Eötvös Károly Lajos a tanügy legérdemesebb munkásai közé tartozik

23-án
git-fürd
gatottm
Thaly
lenségi
lem, m
vette e
ket s
ja a De
kik ar
jelentk

gyumba
Külön
lomba
ha vas
a póste
lyeg te
nem ak
ját s b
jut cse
szavaz
mellet
dókra
nap ne
levélho
napi m

fizetési
kebelek
azon a
érezhet
másrés
hatható
évvél
nem sz
folyam
miként
megero
jogosul
kely n
nek ér
ket arr
a haza
a kiki
pártfog
sem, s
másokt
szerenc
lenik n
párhuz
a 10-d
Előfizet
gyűjtő
Tartal
nyek, i
Gabelsb
mutatva
hogy a
fizetése
kérjük
illetve
czime
tiszttele
vében n
jos, fő

A h-bő
kay-sza
mében
díj sz
kr. Ke
nettel
Ugy h
szülnel

ben. N
Kerepe
reggel
megvá
tes leg
rosnó
zódésr
egymá
nak n
szeret
degyik
nem o
fetreng
Sérülé
lűkből
Beszál

tegnapi
tunk a
jan. 10
maga
tagadá
kes, h
mó ide
idegen
consis
phant
frázis.
fánus.
gen s
párt n
gyar,

termé
márné
óra k
Nem
tűnen
ezutta
ták a
solgat
a kor
téli sz

*** A függetlenségi kör bálja** f. hó 23-án az az szombaton tartatik meg a Margit-fürdő disztermében. A mulatság igen látogatottan ígérkezik. Jelen lesznek a bálban: Thaly Kálmán és a többi debreczeni függetlenségi képviselő-jelöltök is. A nehéz küzdelem, mely ránk várakozik, jó kedvünket nem vette el, sőt éppen lelkesedésre hangolt benünket s a függetlenségi kör bálja egyesíteni fogja Debreczen polgári osztályát. Meghívókért, kik arra igényt tartanak, még mindig lehet jelentkezni a függetlenségi kör helyiségében.

*** Vasárnapi levélbélyegek.** Belgiumban egy kísérletet akar tenni a posta. Külön vasárnapi levélbélyegeket hoznak forgalomba s az ilyen bélyeggel ellátott leveleket, ha vasárnap érkeznek is rendeltetésük helyére, a posta csak hétfőn kézbesíti. A vasárnapi bélyeg tudnillik azt jelenti, hogy a levél írója nem akarja megrontani a levélhordó vasárnapját s beéri azzal is, hogy egy nappal később jut célhoz a levele. Ilyen módon akarják megszavaztatni a levélró közönséget s ha a többség mellette nyilatkozik, kiterjesztik a levélhordókra is a vasárnapi munkaszünetet s vasárnap nem hordják ki a leveleket. Angliában a levélhordók, sőt a pósthivataltok is a vasárnapi munkaszünetet már régóta élvezik.

*** Debreczeni Gyorsiró.** (Előfizetési felhívás.) A debreczeni ev. ref. főiskola kebleben fenálló gyorsiró egylet, indítatva azon általános szükséglettől, mely feltűnően érezhető hazai gyorsírázatunk irodalmában, másrészt a gyorsírázat terjesztésének leghatásosabb eszközét is birni akarván, az 1891. évvel Debreczeni Gyorsiró című czímmel szaklapot indított. A már megjelent I. évfolyam kétségtelen bizonyították a mellett, hogy miként igyekeztünk feladatunknak eleget tenni, megérdemeljük-e a pártfogást, birunk-e létjogosultsággal? Mi azt hisszük, hogy bár csekély mértékben is, sikerült szép művészetünknek érdekét szolgálni, s e hit feljogosít bennünket arra, hogy a II. évfolyammal is fellépjünk a hazai gyorsiró közönség elé, remélve, hogy a kik eddigi bizalmukkal megajándékoztak, pártfogásukat nem vonják meg tőlünk ez évre sem, s remélve, hogy lapunk pártfogást talál másoknál is, kik eddigi előfizetéseikkel nem szerencséltek. A lap évenként 10-szer jelenik meg, évfolyamunk a polgári évvel halad párhuzamban, s így az első szám január hóban, a 10-dik szám december hóban fog megjelenni. Előfizetési ára egész évre 1 frt. Hat előfizető gyűjtő egy tisztelet példányban részesül. — Tartalma: szépirodalmi czikkek, szak-közlemények, iskolai és vegyes hírek, Rendszer: a Gabelsberger-Markovics-féle rendszer. Kívánatra mutatószámot küldünk. Tekintettel arra, hogy a nyomtatandó példányok számát az előfizetések számától tettük függővé, tisztelettel kérjük műtársainkat, hogy az előzetési díjat, illetve megrendeléseiket jan. hó 20-ig egyletünk ezime alatt beküldeni sziveskedjenek. Maradtunk tisztelettel a debreczeni gyorsiró egylet nevében: P o k o l y Lajos, elnök. V a r g a Lajos, főjegyző.

*** Bál a Bocskay szobor javára.** A h.-bőszörményi ifjuság f. hó 23-án, a Bocskay-szoboralap javára a kerületház nagytermében zártkörű táncestélyt rendez. Belépti díj személyenként 1 frt. Csaldjegy 2 frt 50 kr. Kezdeté 1/2 8 órakor. Felülvezetések közönnel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Ugy halljuk, hogy városunkból is többen készülnek kirándulni e mulatságra.

*** Szerelmi dráma Debreczenben.** Nem Debreczen városában, hanem a bpesti Kerepesi-úti „Debreczen” fogadóban tegnap reggel egy fiatal szerelmes pár akart önként megválni az eletről. Tily Károly 20 éves hentes legény és Merényi Vilmos 19 éves pénztárosnő hosszú tapasztalat után arra a meggyőződésre jutottak, hogy ok sohasem lehetnek egymásé. Elhatározták tehát, hogy együtt halnak meg. Tily szerzett egy revolvert s azzal szeretőjére, majd önmagára lőtt. A golyó mindegyiküknél a bal mellen hatolt be, de halált nem okozott. A fiatal szerelmeseket vérükben fetrengve találták meg szobájuk padlóján. Sérüléseik életveszélyesek. Hátrahagyott levélkiből kitűnik, hogy együtt akartak meghalni. Beszálították őket a Rökus-hárházba.

*** Kormánypárti irály.** A „D. E.” tegnapi számában egy u. n. czáfolatot olvastunk azon b.-újvárosi levélre, mely lapunk jan. 10-iki számában jelent meg. A czáfolat maga nem érdekes, mert a tények egyszerű tagadása még nem czáfolat, de az már érdekes, hogy a kormánypárti tollforgató egy eszmé idegen szóval sallangozza föl czikkét. Ilyen idegen szavak: applomb, korrektsz, programm, consistensebb, dátum, pressiroztaq, phantasia, phantom, glóbus, illusio, organum, traktálta, frázis, vorzimmer, mandátum, clientura, profanus. Tehát egy rövid czikkcskében 17 idegen szó! Ugy látszik ebből, hogy a kormánypárt nemcsak elveiben, de nyelvében sem magyar, hanem idegen!

*** Szivárvány januárban** Ritka szép természeti tünemény volt látható hétfőn Szatmárnémeti város láthatárában; délután 3—4 óra közt, tiszta, éles körvonalu szivárvány. — Nem is késtek a németi-i vén asszonyok e tüneményből jósolni, a rendes babonán kívül ezuttal még a képviselőválasztást is belevonaták a jósolgatásba. Mint levelezőnk írja, a jósolgató vén asszonyok többsége háttározottan a kormánypárt bukását látja meghirdetettnek a téli szivárványból.

*** Temetés.** Tegnap ment végbe Szabó Erzsébet özvegy Polgár Hegedűs Istvánné asszonynak temetése a főiskolai énekhar közreműködésé s igen nagy számu és előkelő közönség részvéte mellett. A mélyen sujtott gyászoló család mindazonkák kik a temetésen részt vettek s mély bánatában osztozkodni kívántak — ez uton fejezi ki hálás köszönetét a tanusított részvétért.

*** Új fényforrás.** Ismeretes, hogy a főnyképészetnél, de főleg az orvosi vizsgálódásoknál minő szerepet játszik az az erős fény, amelyet magnezium sodrony elégetése által nyerünk. Az így nyert fény azonban sokbá kerül, mert a magnezium drága. Mint a „Lancet” írja, Dillon francia vegyésznek sikerült az aluminiomot akként preparálni, hogy igen jól pótolja a magneziumot. Az aluminiunhoz ugyanis sulya egy negyedének megfelelő salétromos amoniumot kevernek és az így nyert keverék már a szeszlámpánál is, — de még inkább oly lámpánál, amelyhez élelyt vezethetünk, a leggyönyörűbb fényvel és a mi nagy előnye a magnezium felett, főleg orvosi műteteknél füst nélkül ég el.

*** Egy éves méncikók vásárlása.** A földmivelésügyi miniszterium a következő hirdetményt teszi közzé: Felhivatnak azon mentulajdonosok, kiknek birtokában legalább is négy jó származásu, erős csontozatu, szabályos testalkatu, egy éves méncikó van s azokat az államnak eladni kívánják, hogy ebbeli szándékukat a helynek, — a hol a csikók állanak, valamint a csikók származásának, — magasságának, színének és arainak pontos megjelölésével a földmivelésügyi miniszteriumhoz benyújtandó s 50 krajczáros bélyeggel ellátott írásbeli nyilatkozatban legkésőbb február hó 10-éig bejelenteni sziveskedjenek.

*** Öngyilkosok statisztikája.** Mathews statisztikai adatai szerint, melyek a legújabb keletűek, az öngyilkosok száma évente átlag 180.000 Ez a szám évről-évre gyarapodik és arányban áll a civilizáció terjedésével. A hegyi lakók között alig-alig akad öngyilkos. Ellenben azok, akik nagyobb folyók mentén laknak, midsürűbben vetemednek öngyilkosságra. A leg több öngyilkosság júniusban, a legkevesebb decemberben fordul elő. Európában — sajtóságos módon, a kirkól a legkevésbé tenné föl az ember — a szászok viseltek a legnagyobb hajlandósággal az öngyilkosság iránt. Ugyancsak Mathews adatai szerint Berlinben tavaly 62 gyereket el öngyilkosságot, ezek közt volt 45 fiu és 16 leány. 26-an már elérték a 15 éves életkort, 14-en a 14-iket, 9-en a 13-ikat, míg 7-en csak 12 évesek voltak, sőt egy e-ak 7 éves.

*** Köszönet nyilváníás.** Mindazon rokonok, jó barátok és ösmerősök, kik forrón szeretett nőm végteszességételen való megjelenésök által fájdalommat enyhítették, fogadják ez uton hálás köszönetemet. Debreczen 1892. január 19. Vilmos Károly és családja.

*** Elveszett vadász kutya.** Elveszett egy sárga szőrű tacskó kutya (borzeb). „Flochs” névre hallgat. A szives megtalálót kéri a tulajdonos, hogy a kutyát a nagy-csapó-utczai 302. számmal adja át, hol illő jutalomban részesíttetik.

Borotválkozik.

A falu derék lelkése találkozik az orvossal, s a két barát között rövid párbeszéd folyt le.

Orvos: Jó reggelt! hogy vagy?
Lelkés: Nem a legjobban. Nem tudok aludni.

Orvos: Nem? Az baj!
Lelkés: Hallod, doktor, adhatnál nekem valami orvosságot.

Orvos: Szivesen, csakhogy amit tőlem kaphatsz, a chlorált, bronkálit, szulfonált stb, napyon megszokod, s aztán nehéz lesz bármelyikről is lemondanod. Hanem tudod mit, — igyál meg minden este egy pohár erős gyót.

Lelkés: Lehetetlen. Minden vasárnap azt predikálom a hiveimnek, hogy tartózkodjanak a szesz italról; magam aztán szintén nem ihatok.

Orvos: De ha orvosságnak kapod.
Lelkés: Ezt a hiveim nem tudják megkülönböztetni. Aztán honnan venném hozzá a meleg vizet?

Orvos: Nagyon egyszerű. — Kérsz a gazdasszonytól esétként meleg vizet, — s azt mondd, — hogy ezental este borotválkozol. —
Lelkés: Majd meggondolom a dolgot. —

Napok multával az orvos meglátogatta a lelkést. Nem volt otthon. Tudakozódik a gazdasszonynál, — hogy mint érzi magát az orvos. — Megbolondult — felelte minden tartózkodás nélkül a gazdasszony. — Megbolondult, minden nap — négy szer borotválkozik.

Zászlóbontás Kis-Kassán.

— Saját kiküldött tudósítónktól. —

Lapunk tegnapi számában jelezte, hogy a kormánypárt Debreczen IV-ik választókerületében — Kis-Kassán is léptetett fel jelöltet. A nevezett kerület kormánypárti jelöltjének, mint már írtuk is, a római pápa ő szentsége egyenes kérelmére (lám, lám, mit nem tesznek a Péter-fillérek. Szerk.) Kutasi Imrét, a

nemesszívű „philantrop”-ot, a jótékonyaságáról és bőkezűségéről ismert nagyiparost nyerték meg, illetőleg kérték fel. Városunk e derék polgára, ki még a Csicsogó legfelreesebb zugában is, mint a testet öltött szerénység hű képviselője ismeretes, eleinte habozott, hogy elfogadja-e a jelöltséget? S csak akkor adta beleegyezését, hogy nevét, ez ősi nevet, mely már a Básták, Karaffák stb. idejében oly nagy szerepet játszott a — felvidéken, meghorodozzák a kormány büszke lobogóin, mikor alapos érvelésekkel bebizonyították neki, hogy Kis-Kassának — mely oly annyira hátra van maradvá a többi világvárosok felett, mint például Dorog vagy New-York — egy ép ily vállalkozó „jankee” szellemű képviselőre volna szüksége, mint a milyen városunkban — mely pedig egy Orvos Györgyöt, egy Bugyi Sándort stb. szült hazánkban — egyedül Kutasi Imre ur lehet. (Általános eljenzés az érvelő „historicus” professor ur részéről, ki mint a „kis-kassai küldöttség” Kutasi urat a jelöltség elfogadására fölkeri.) Ez tegnap történt, s ma délelőtt már megtörtént a programbeszéd felmondása is, természetesen helyben Kis-Kassán, melynek lefolyását saját kiküldött tudósítónk a következőkben ad számot:

A korai és kellemetlen idő daczára éhes kutyák rettentő nagy falkája kísérté kifelé azt a nyirkogó kerékű taligát, melyet a kormánypárt egyik névtelen hőse hajtott, s mely a kis-kassai kerület lelkes képviselőjelöltjét szállította ki — kifelé a „tethelyre.” Fent a levegőben fekete varjúk, hollók károgtak, valószínűleg éretek-„valamit”, lent a jelölt „Kegyelet-sapkas testőrei, hű szolgái bieztek a taligá mellett.

Egyik káromkodott, másik bagózott, a harmadik a markát köpkölte, mondván, hogy: „majd megmutatjuk mi azoknak a nyakas kis-kassai kalvinista magyaroknak, hogy mégis csak a mi jelöltünk, a kit a római pápa ő szentsége, meg a főispán ur ő méltósága (diszertesség a szentséges neve, zokogja a jelölt ismert érezes hangján) is pártol, lesz a képviselő — Kis-Kassán!

Végre beértek Kis-Kassára, hol ugyan a népek ezre sűrű sorfalat nem képezett, de azért bent a kis-kassai polgár-házak meleg boglya kemezéses kuczkájában a lelkesedés leirhatatlan volt.

A programbeszédet még 11 órakor kellett volna elmondani, de mivel a választópolgárok nagyfobbága csakis a meleg kuczkóban lelkesedett, s a jelölt meghallgatására néhány „fogdmegene” kívül, s az előrelátó sinter mester által kiküldött rédrötös darabontok kívül, szóval a hivatalos apparátuson kívül más nem jelentkezett, el kellett halasztani a programbeszéd felmondását a délutáni órákra.

Majd az éhező és szomjuzó publikum szeretett jelöltjét követve ebédre betért. „Kálalya né né né” híres csapszékébe, de a hol a gazdasszony „seprütövel” mondván nekik „fogadj isten”, e szent szókkal, hogy: — **Hitel nines!** a „Téli Naphoz” czimezett vendéglőhöz utasította őket. Hol is a jelölt gazdag lakomat adott hű csatlósai tiszteletere, kik — jókat-jókat huzván a „denaturált” spirituszos üvegekben „szervirozott” finom kis-kassai kutyából, melyből a bőkezűségéről jól ismert jelölt barátságosan traktálta őket, mindjárt az első kortyoknál „aldani” kezdjék szeretett jelöltjük hangzatos nevét.

Végre ütött a végzetes óra is, melyben a derék jelölt, hű hallgatóktól nem igen környezve, felállott egy „gyanus kinezésű” szemétdombra, hogy elmondja, illetőleg felolvassa ama szellemes programbeszédet, melyet állítólag egyik „helybeli világlop” legokosabb munkatársa szült, fogalmazott volna. A derék jelölt kappan hangján annyi sok elmés dolgot beszélt ott össze-vissza a két kulacsos politikáról hogy attól nem csupán Kis-Kassa kutyái, melyek a szónok remek szónoklatába lelkesen közbe csaholtak, de még a temető viszhangja is — megveszteket.

Majd a jelölt azon kijelentésére, hogy ha megválasztanak — Kis-Kassán is egy világlapot fogalapítani, néhány véletlenül odaérkezett honleány lelkes eljenzésekben tört ki, mi a jelöltet s hű csatlósait annyira meghatotta, hogy orrok ökönyi „könynyektől” lett nedves, de nem mindegyiknek a nagy elrezenykedéstől... Pedig, mint Csülöki Máté egy hivatalos „rendész” s titkos „képviseelő jelölt” megjegyezte, nem volt miért oly nagyon örvendezniök, mert azok a lármás asszonyok mind — sült tők és turó áruló kofa asszonyok voltak.

A kis-kassaiak lelkesedése azonban akkor volt legkitűzőbb és őriásibb, mikor a szeretett jelölt eltávozott körükből. A kormánypárt győzelme tehát a IV-ik kerületben — már csak magunk is bevalljuk, — több mint biztos, s „Ury kollega” már előre is kereszket vethet kis-kassai mandátumára.

Paulus.

TÖRVÉNYSZÉK

A bolgár trónágens rehabilitálva. A budapesti törvényszék a híres Waldapfel Fülöp ellen megszüntette a család miatt megindított eljárást. Waldapfel ugyanis mint tudjuk azzal volt vádolva, hogy Sickingen Ferencz gróffal összezejtásza, 16,650 frtot csal ki egy Rucker Teréz nevű özvegy bécsi házi asz-

zonytól, elhitetvén vele, hogy Sickingen gróf legközelebb a bolgár trónra fog jutni s Ferdinánd elődjéhez hasonlóan elveszti trónját és ebben Waldapfel mint közbenjáró ügynök nagy szerepet játszik. Ruckerné később észrevelte, hogy meg van csalva s feljelentette a dolgot. A vizsgálat azonban Waldapfel ellen semmi bizonyítékot nem tudott szerezni s így fel kellett őt a vádak alól menteni.

Különfélék.

Sirba temetett fonyeremény. A frankfurti villamossági kiállítás sorsjátékának fonyereményéért senki sem jelentkezett. Nürnbergben a következők történetét beszélik e különös eseményről. A nyerő sorsjegyet egy odaváló lakatos mester vette, a ki a kiállítás idején Frankfurban dolgozott s a huzás előtt meghalt. Felesége az ünneplő ruhájában temettette el s későn jutott észébe, hogy a sorsjegyet, melynek számát följegyezte volt, benne felejtette a kabátja zsebében. Az özvegy hirszerint felbontatja a sirt.

Közgazdaság.

Burgonya-hiány a felvidéken.

Sáros-Patakról írják, hogy évek óta nem volt oly szűken burgonya az ottani piacon, mint az idén. Alig lehet jó minőségű burgonyát kapni s az is méreg drága. A vidéken a burgonya-hiány még nagyobb mérvű, egyes községekben valóságos inséges állapotok uralkodnak; a népek sem kenyere, sem burgonyája nem léven, nem is lehet azon csodálkozni, ha a panasz a felvidéki szegény részekben most általános. Sárosvármegye a rossz burgonya termés következtében, — mely termés fölémi czikke, — oly helyzetbe jutott, hogy évek mulva sem lesz képes kiheverni baját. Egyes burgonyatermelők kat. holdankint csak 4—6 hektoliter burgonyát kaptak, s a kinek sok termett, az is csak 8—10 hektoliter kapott. Sárosvármegye burgonyaterülete 43—45 ezer kat. hold, míg gabnaterülete csak 40 ezer kat. hold.

A monarkia kereskedelmi hajózása.

Ausztria és Magyarország tengeri kereskedelmi hajózáásának és kereskedelmének 1890. évi statisztikáját most tette közzé a triszesti tőzsde választmánya. Az abban foglalt adatok szerint 1890. végén Ausztria kereskedelmi hajórajá 9778 vitorlás hajóból és 135 gőzhajóból, Magyarországot pedig 429 vitorlásból és 38 gőzösből állott. Osztrák és magyar kikötőkbe 1890-ben összesen 66,271 hajó, köztük 40,052 gőzhajó érkezett. E hajók legnagyobb része és pedig 16,725 vitorlás hajó és 39,292 gőzhajó az osztrák-magyar lobogót viselte. — Legtöbb hajó ezután Olaszországból érkezett. A hajóken behozott árak értéke 239,095,164 frt, a kivitték ellenben 212,146,967 frtot tett.

Közhányaralásúlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 18.

a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Öreg nehéz (páronként 300—400 kg-ron felüli sulyban) 44.—45.—, 2) Öreg közép (páronként 300—400 kg-sulyban) 43.—44.—, 3) Fialtal nehéz (páronként 320 kg-ron felüli sulyban) 46.—46.50 4) Fialtal közép (páronként 251—320 kg, sulyban) 45.—46.—, 5) Fialtal könnyű (páronként 250 kg-ig terjedő sulyban) 42.—44.—, II. Magyar szedett: 6) Nehéz (páronként 280 kg-ron felüli sulyban) 43.—44.—, 7) Közép (páronként 220—280 kg-ron, sulyban) 42.—43.50 8) Könnyű (páronként 220 kg-ig terjedő sulyban) 40.—41.—, III. Szerbiai: 9) Nehéz (páronként 260 kg-ron felüli sulyban) 43.—44.—, 10) Közép (páronként 220—260 kg-ron, sulyban) 42.—43.—, 11) Könnyű (páronként 220 kg-ig terjedő sulyban) 40.—41.— Sertés létszám: január 17: napján volt készlet 129,224 darab. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hizalalni való sertés 14.— 16.—, malacz (4—11 hónapos korban) felhajtott 3637 drb.

Budapesti gabonatőzsde.

Január 19-én. Buza tavaszra 10.61 pénz 10'63 áru, őszre 9.56 pénz, 9.58 áru. — Tengeri 1892 máj.— jun. 5.70 pénz, 5.72 áru. Zab tavaszra 6.25 pénz, 6.27 áru, őszre —— pénz,—— áru. — Káposztarepce aug.—sept. 13.20 pénz, 13.30 áru.

Építetők figyelmébe.

Van szerencsénk a t. cz. építetők közönség tudomására hozni, miszerint kényelmük szempontjából iroda-helyiségünkkel (Széchenyi-utca 1766. sz.) kapcsolatotban

egy városi raktárt

rendeztünk be és ott **közönséges és simított fali-,** valamint **hatszögű és quadrát burkolati téglá s legjobb minőségű cserép** kicsinyben és nagyban, jutányos áron kapható.

Rössler, Berger és Horváth

(31.) téglagyárak. 1—3.

Szerkesztői üzenet.

»A nagyfejű K...« kezdetű választási dalt nem közölhetjük. Több szellemmel és lendülettel kell a választási dalokat írni!
 — s — r urnak, helyben. Hogy mi nagyon sokat politizálunk?! Furcsa panasz! Hiszen most van annak az ideje!
 »Szózat a zsidókhöz!« Az ilyen g. enge s lapos kifejezésekkel telt »Szózat«-nak nem lenne semmi hatása!

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
 Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő, és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

Rickl József Zelmos

DEBRECZENBEN.

Ajánl

petroleumot

(tisztá nem gyulékony)

liter számra . 16, 18 és 20 kr.
 császárolajat 26 „
 király olajat 30 „

továbbá:

MAGYAR- és FRANCZIA-COGNACOT,

Cuba-, Jamaica- és Ananás-rumot,

Pecco, Mandarin, Császár, melang Souchong

TEÁT, (3.) 3-

TEA-SÜTEMÉNYEKET,

déli gyümölcsöt,

legfinomabb cukrot, kávé, csokoládét

és minden fűszerszakmába tartozó árukat

a legjutányosabb napi áron.

Eladó tanyák.

Az elepi pusztán két tanya, mely véggel egymásra nyulik, s 22 nyilas, örök áron eladó.

Értekezhetni ezekről kis-hatvan-uteza 1420. sz. háznál **Csobán Istvánnal.**

(30. 1-3.

Szives tudomásul!

A közlő farsangra nagy választékban érkeztek raktárra

BÁLI SZÖVETEK,

szines selymek,

FRANCZIA VOILE-OK,

atlasz, satin és batisztozok,

továbbá: LEGYEZŐK, VIRÁGOK, CSIPKÉK,

báli belépők,

melyeket igen olcsón árusítunk el.

SZABÓ LAJOS FIAI

DEBRECZEN, RÓZSATÉR.

Mintákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

(8.) —14.

Máriaczei Gyomorcsépek

nagyszerben hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általános ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfújtság, savanyu felbőgés, hasmenés, gyomorgégés, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, székülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejtájánál, a menyinyben ez a gyomortól származott gyomortürelésnél étellekkel és italokkal, glisták, májbajok és hámorroidáknál. Emittet bajknál a **Máriaczei gyomorcsépek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanusít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. — Magyarországi foraktár:

Török Jozsef gyógyszerháza
 Budapest, Király utca 13 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtékineni!! Csak oly csépeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.
 A **Máriaczei gyomorcsépek** valódián kaphatók.

Debreczenben: Mihalovits István, Dr. Rothschnek Emil, Tamássy Béla, Tóth Béla és Balázs Ödön; — Ér-Mihályfalván: Mátray István; Diószegen: Vaday I. gyógy-szerész uraknál.

„DEBRECZEN” NYOMDA RÉSZV. TÁRSASÁG

NYOMDÁJA

(Nagy-uj uteza 1702. számú Konrád-házban)

teljes új berendezéssel,

elvállal mindennemű nyomtatványokat, u. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, báli- és lakadalmi meghívókat és tánczrendeket

kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat stb

a legizlésebb kivitelben és jutányos árak mellett.
 Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére címzendők.
 Új vállalatunkat, hol északkeleti Magyarország legrégibb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECZEN”,

a szintén elterjedt „DEBRECZENI HIRADÓ” és a „JOGI HETILAP” is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába.
Hirdetések a Debreczen cz. lapban a legjutányosabb árakon közöltetnek.

Bírósági nyomtatványok készletben vannak.